

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

Bakalářské kombinované studium
2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Soňa Vondráčková

Migrace cizinců za účelem sloučení rodiny

Praha 2012

**Vedoucí bakalářské práce:
JUDr. Miroslav Polreich**

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined Studies
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Soňa Vondráčková

Foreigners Migration for family reunification

Prague 2012

**The bachelor thesis work supervisor:
JUDr. Miroslav Polreich**

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 1. března 2012

Soňa Vondráčková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu JUDr. Miroslavovi Polreichovi za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině za velikou pomoc a podporu, kterou mi poskytli při celém průběhu studia a zpracování mé bakalářské práce. Velice si toho vážím.

Soňa Vondráčková

Anotace

Moje bakalářská práce se zabývá problematikou migrace cizinců za účelem sloučení rodiny. Práce popisuje současný stav problematiky, obsahuje přehled legislativy a jsou zde blíže popsány druhy pobytových oprávnění, které cizinec usilující o společné soužití v České republice může získat. Teoretické poznatky obsahují konkrétní příklady získané na základě vlastních zkušeností z praxe.

Klíčové pojmy

Azyl, cizinec, legální pobyt, migrace, nelegální pobyt, povolení k pobytu, účelový sňatek.

Annotation

My B.A. work deals with the issue of foreigners' migration with the purpose of re-uniting a family. The work describes the actual state of the question and includes an overview of the legislation. It provides a description of the existing kinds of residence permits that a foreigner who wishes to join his family in the Czech Republic can obtain. Theoretical findings include specific cases based on my own experience from professional practice.

Key words

Asylum, foreigner, legal resident, immigration, illegal residence, residence permits, marriage purpose.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	
1. Základní terminologie	11
2. Legislativa	13
2. 1 Sloučení s občanem ČR nebo EU - povolení k přechodnému pobytu	14
2. 2 Sloučení s cizincem ze třetí země - povolení k dlouhodobému pobytu	16
2. 3 Sloučení dle azylového zákona	20
2. 4 Sloučení cizinců s rodinou v ostatních případech - vízum k pobytu nad 90 dnů	24
2. 5 Sloučení rodiny ve výjimečných případech - trvalý pobyt	24
2. 6 Nabývání státního občanství ČR	25
3. Vývoj počtu sloučení rodiny	29
3. 1 Sňatky s cizineckým prvkem v ČR	29
4. Zneužití institutu sloučení rodiny	30
4. 1 Způsoby účelového získání pobytu za účelem sloučení rodiny	31
4. 1. 1 Sňatek s občanem ČR	31
4. 1. 2 Přihlášení občana EU/ČR jako otce dítěte cizinky	32
4. 1. 3 Přihlášení cizince k otcovství českého občana	32
PRAKTICKÁ ČÁST	
5. Praktická část - příklady z praxe	
5. 1. Účelový sňatek	34
5. 2. Určení otcovství	35
5. 3. Novela zákona	36
5. 4. Charakteristika OAMP MV ČR	37
5. 5. Historie OAMP MV ČR	38
ZÁVĚR	40
SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ	44

ÚVOD

Migrace, jako změna bydliště a místa obživy, je přirozeným a historicky doloženým jevem (děti odcházejí od rodičů, hledají si nové životní partnery, zakládají rodiny, hledají práci či snazší život odpovídající jejich kvalifikaci), politicky, kulturně a ekonomicky podmíněným. Migrace obyvatelstva je buď dobrovolná (děti odcházejí od rodičů, aby se sociálně a ekonomicky osamostatnily, založily vlastní rodinu) a podmíněná nemožností uživit stále větší počet obyvatelstva v jednom místě, nebo vynucená. Státy rozhodují o migraci svých obyvatel buď násilnými metodami (např. Stalin v Rusku, když z oblastí SSSR obsazených Němci následně vystěhoval ta etnika, která se postavila na jejich stranu a proti ruské nadvládě) naopak výhodami pro přistěhovalce (např. britské či francouzské občanství pro vybrané příslušníky společenských elit koloniích nebo členských zemí Společenství, pozvání Turků do Německa od 70. let, aby v těchto zemích vykonávali práce, které buď místní obyvatelstvo dělat nechce nebo na ni nestačí. Růst průmyslu si vyžádala stále větší množství pracovní síly, která v zemi nebyla, popř. ji nestačil zajistit obchod lidí ze zemědělství ani vstup žen, dosud tradičně věnujících se domácnosti – viz zvýšení zaměstnanosti žen v ČSR po válce). Migrace obyvatelstva v rámci národního státu je přirozená a běžná, umožňuje ji společný jazyk, právní prostředí, příbuzenské vztahy apod. Pokud občané jedné země mluví stejným jazykem jako občané jiné země, sousední (např. Německo – Rakousko – Švýcarsko němčinou, Francie – Belgie Lucembursko – Švýcarsko francouzštinou) a ekonomické, kulturní, společenské a právní prostředí je tam obdobné, pak se i migrace do těchto sousedních zemí stává běžnou a přirozenou. Nikoliv už třeba migrace francouzsky hovořících Afričanů z Pobřeží slonoviny do Francie, protože vše ostatní (kromě jazyka) je odlišné a migrace se stává nepřirozenou.

Někdy však nastanou nepříznivé okolnosti, ohrožující život, zdraví a možnosti obživy v takové míře, kdy kulturní (náboženské), společenské a politické odlišnosti musí jít stranou a donutí obyvatele dané země stát se migranty, resp. emigranty, a svou zemi opustit. Jde zejména o mezistátní či občanské války uvnitř dané země, politické,

náboženské, národnostní, rasové a jiné pronásledování skupiny obyvatel ze strany vládního režimu, někdy hladomor, epidemie, přírodní katastrofy apod. V těchto případech by se měl přijímající stát po nezbytně nutnou dobu poskytnout takovým imigrantům ochranu před smrtí a pronásledováním, zdravotní, ekonomickou a finanční pomoc, přístřeší apod. V takových případech se hovoří i imigrantech z humanitních důvodů, tedy z důvodů vyplívajících z faktu, že my i oni jsme lidé a je naší povinností jim poskytnout pomoc. Ve většině případů po pominutí důvodů, pro které imigranti do naší země přišli, se tito vracejí domů, popř. ke svým příbuzným, není-li návrat do původního bydliště možný. V případech, kdy požádají o trvalý pobyt v zemi, která jim poskytla tuto „první pomoc“, procházejí imigranti správním řízením, pro které musejí splňovat předem stanovené podmínky – trvalý pobyt, práci a příjem z ní, placení daní a sociálního pojištění apod. Tyto podmínky různé státy stanoví různě. Některé jsou benevolentní, jiné jsou přísné a rozlišují mezi žadateli z různých zemí.

Rozšiřující se globalizace neboli zmezinárodnění ekonomiky, komunikací (televize, internet) a následně i společenského prostředí na celém světě vede k tomu, že se obyvatelé chudých zemí uvědomují, v jak v bídých podmínkách doma žijí a chtějí ekonomické postavení své i svých rodin zlepšit. Nabízejí proto svou pracovní sílu nikoliv již jen na národním, ale i na mezinárodním trhu práce. Za tím účelem buď organizovaně (na základě pobídek vlád, hospodářských firem či soukromých zprostředkovatelských agentur) nebo živelně zpravidla především nejprve muži opouštějí své domácí země a stěhují se do hostitelských zemí. Jsou-li tam legálně a mají-li perspektivu dlouhodobého pracovního uplatnění, záhy přivázejí i své rodiny, které se tak usilují v cizím prostředí (slučování rodin imigrantů). Podle povahy své kulturní, náboženské, rodinné či společenské tradice v zemi původu, vzdělanostní úrovně apod. pak cizinci buď víceméně asimilují a vedle právních a ekonomických, přijímají i kulturní a společenské normy hostitelské země (třeba Vietnamci u nás) anebo si udržují své kulturní a civilizační zvláštnosti a jedinečnosti, kterými se odlišují od zvyklostí od hostitelské země. Pak se mluví o potřebě multikulturalismu, tj. společného a mírového nažívání skupin s odlišnými kulturními zvyky a tradicemi. Je třeba mít na vědomí, že individuální hledání lepších podmínek imigrantů v cizí zemi má i pozitivní význam pro stabilitu, hospodářský rozvoj a blahobyt v zemi hostitelské. Ekonomice se

dostává nových pracovních sil (porodnost imigrantů je v duchu jejich kulturních tradic zpravidla vyšší než v zemi hostitelské), společenský a kulturní život v hostitelské zemi se stává pestřejší, zajímavější a kulturně bohatší. Domácí si zvykají na odlišnost jiných národů, seznamují se s jejich zvláštnostmi a přednosti, rozšiřuje se znalost cizích řečí kultur apod. Nejsem proti migraci, nemůžeme tomu zabránit, protože jde o přirozený vývoj v globalizované tržní ekonomice, na který je třeba se dívat pozitivně, být si vědom ekonomického významu nejen pro přistěhovalce, ale i pro původní „domácí“ obyvatelstvo, nehledě na určitý humanitní aspekt, spojený se zvyšováním životní úrovně lidí v chudých zemích (prevence hladových nájezdů, výbojných válek apod.)

Problematika migrace cizinců je v celé současné Evropě významným společenským jevem, kdy sloučení rodiny tvoří jeden z dominantních účelů vstupu do zemí Evropské unie (dále jen „EU“). Podle směrnic rady Evropské unie 2003/86/ES je sloučení rodiny nezbytné k umožnění rodinného života. Napomáhá k vytvoření sociálně kulturní stability usnadňující integraci státních příslušníků třetích zemí v členských státech, což současně podporuje hospodářskou a sociální soudržnost. Sloučení rodiny by se mělo v každém případě vztahovat na jádro rodiny, což znamená na manžele a nezletilé děti. Členské státy pak mohou rozhodnout, zda si přejí povolit sloučení rodiny i pro nejbližší příbuzné v přímé vzestupné linii, zletilé svobodné děti, nesezdané nebo registrované partnery. V případě polygamního sňatku i nezletilé děti další manželky a osob usilujících o sloučení rodiny. Cizinci, kteří chtějí pobývat na území, mohou žádat o povolení za účelem sloučení rodiny, různými formami pobytů, které dále popisují ve své práci.

1. ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE

Téma pobytu za účelem sloučení rodiny na území České republiky patří k těm složitějším, proto je na začátku nutné vymezit základní pojmy, které se následně vyskytují v mé bakalářské práci.

Migrace

Obecně lze migraci definovat jako trvalý, dlouhodobý a krátkodobý proces přesunu jednotlivců či skupin lidí v prostoru přes hranice země. Jedná se o reakci jednotlivců či skupin lidí na změny v oblasti hospodářské, kulturní či společenské, která nastala v jejich zemi. Lze ji prvotním dělením specifikovat jako migraci dobrovolnou a vynucenou. Často však nelze mezi těmito dvěma stanovit pevnou dělící čáru, neboť v řadě případů, zvláště u pracovní migrace, splývá dobrovolná migrace s vynucenou.¹

Dobrovolná migrace

O dobrovolné migraci lze říci, že se člověk sám rozhodl opustit svou zemi s úmyslem zlepšit svou ekonomickou situaci či situaci své rodiny.²

Cizinec

Podle české legislativy je cizincem každý, kdo není státním občanem České republiky (dále jen „ČR“). Cizinci mají v některých oblastech odlišné právní postavení než občané ČR. Nejsou jim přiznávána některá politická práva (například právo volit, být volen, být členem politické strany, vykonávat některé funkce – poslanec, soudce, prezident apod.) a vykonávat některá povolání (voják, policista). Cizincům také nemohou zcela svobodně vstupovat na území ČR a pobývat tam. Cizincům je přikázáno právo petiční, právo sdružovat se v občanská sdružení či právo shromažďovací. Mají stejná majetková práva jako státní občané ČR, s výjimkou nabývání nemovitostí (je zde určité omezení – nemovitosti mohou nabývat například cizinci s trvalým pobytem v ČR nebo za účelem podnikání).³

¹ Budilová Lenka, Hilt Tomáš (a kol.), *Policista v multikulturním prostředí*, Praha 2005, str. 48

² http://www.ddc.cz/index.php?menu=slovník_zakladnich_pojmu ze dne 30.1.2012

³ Budilová Lenka, Hilt Tomáš (a kol.), *Policista v multikulturním prostředí*, Praha 2005

Cizinecký zákon

Právní norma upravující podmínky vstupu a pobytu cizince na území České republiky, včetně jeho vycestování z území a vymezuje působnost Policie ČR, Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí v této oblasti státní správy - zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (cizinecký zákon).⁴

Azyl

Ochranný pobyt, který stát poskytuje příslušníku jiného státu nebo osobě bez státní příslušnosti v souvislosti s jejím pronásledováním zpravidla z důvodů politických (v ČR jsou důvody udělení azylu specifikovány v zákoně o azylu).⁵

Azylant

Azylantem se rozumí cizinec, kterému byl podle zákona udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.⁶

Zákon o azylu

Právní norma upravující azylovou problematiku v ČR v souladu s mezinárodními dokumenty, především vstup a pobyt cizince žádajícího Českou republiku o ochranu, průběh azylového řízení, práva a povinnosti žadatelů o udělení azylu a azylantů, péči o žadatele o udělení azylu, státní integrační program – zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).⁷

⁴ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/slovník.html> ze dne 28.1.2012

⁵ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/slovník.html> ze dne 28.1.2012

⁶ Zákon č. 325/1999 Sb., zákon o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu)

⁷ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/slovník.html> ze dne 29.1.2012

2. LEGISLATIVA

Existuje řada mezinárodních úmluv, které se zabývají problematikou slučování rodin. Tyto úmluvy stanovují právo jedince na společný rodinný život a je nutné je dodržovat. Patří mezi ně např. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, která platí od 21.2.1991. Tato úmluva se zaměřuje na dodržování práv soukromého a rodinného života. Dále Úmluva o právech dítěte, která byla podepsána 6. 2. 1991 a zabývá se rodinou jako základní jednotkou společnosti. Usnesením Valného shromáždění OSN z 10.12.1948 vstoupila v platnost všeobecná deklarace lidských práv, určující právo na vstup do manželství a založení rodiny a právo rodiny na ochranu ze strany státu.

Dále mezi ně patří Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Evropská úmluva o lidských právech.

Dokument, který zajišťuje právo v ČR na ochranu rodiny a před zasahování do rodinného a soukromého života se nazývá Listina základních práv a svobod, která je popsána v zákoně č. 2/1993 Sb. Nedílnou součástí listiny základních práv a svobod je i problematika slučování rodin, která v ČR upravena zákonem o pobytu cizinců.⁸

Migrace je úzce spojena s různými druhy pobytů, které mohou cizinci na území ČR získat, a na základě kterých mohou pobývat na území.

Pro Českou republiku začala být problematika mezinárodní integrace aktuální až po roce 1989. V tomto období bylo nezbytné se co nejrychleji vyrovnat se značně vysokou vlnou migrantů, jejichž počet se neustále zvyšoval. Do konce roku 1999 byl pobyt cizinců upraven zákonem č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a Slovenské Federativní republiky. Základním předpisem týkajícím se cizinecké problematiky a rovněž účelových sňatků je v České republice zákon č. 326/1999 Sb., zákon o pobytu cizinců na území České republiky. Tento zákon prošel mnoha novelizacemi, v současné době je velmi obsáhlý s celou řadou různých správních řízení a pobytových režimů. Dále zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Cizinci mohou dle současné legislativní podoby pobývat na území ČR přechodně i trvale.

⁸ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

2. 1 Sloučení s občanem ČR nebo EU - povolení k přechodnému pobytu

V případě, že se cizinec slučuje s občanem ČR nebo s občanem jiného členského státu Evropské unie (dále jen „EU“), který pobývá na území ČR, je mu uděleno povolení k přechodnému pobytu.⁹

Pokud hodlá cizinec na území ČR pobývat po dobu delší než 3 měsíce, je oprávněn, nikoliv povinen, požádat Odbor azylové a migrační politiky o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území ČR. Toto potvrzení může pobyt cizince v ČR v mnohém ulehčit – např. při koupi nemovitosti, uzavření stavebního spoření či penzijního pojištění; pomůže rovněž při prokazování délky pobytu v ČR při pozdější žádosti o trvalý pobyt.¹⁰

Rodinný příslušník občana EU, který sám není občanem EU a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem EU, je povinen požádat o povolení k přechodnému pobytu ve lhůtě do 3 měsíců ode dne vstupu na území.¹¹

Pokud se cizinec rozhodne požádat o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území ČR, musí se obrátit na pracoviště odboru azylu a migrační politiky. K žádosti o vydání tohoto potvrzení musí žadatel předložit podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky:

- Platný cestovní doklad (popřípadě průkaz totožnosti občana EU)
- Doklad potvrzující účel pobytu, jde-li o zaměstnání, podnikání nebo jinou výdělečnou činnost anebo studium
- Fotografii
- Doklad o zdravotním pojištění; to neplatí, je-li účel pobytu zaměstnání, podnikání nebo jiná výdělečná činnost
- Doklad o zajištění ubytování na území ČR
- Doklad, potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana EU (pokud o vydání potvrzení žádá z titulu rodinného příslušníka)

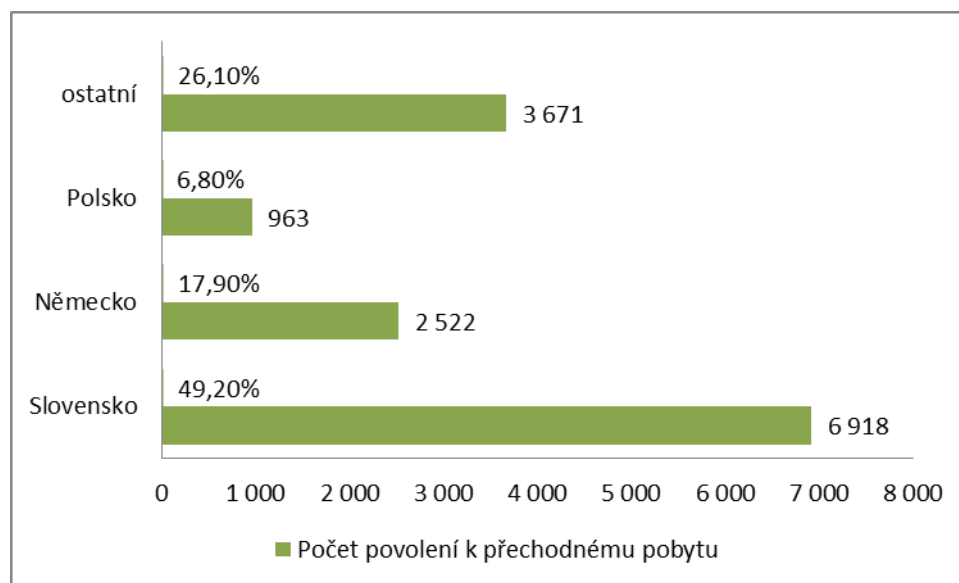
⁹ Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci, Zneužití institutu sloučení rodiny k zajištění pobytového oprávnění na území České republiky 2009. Dostupný na <[www.http://cpp.ols.a.a/](http://cpp.ols.a.a/)>

¹⁰ Informační brožura Ministerstva vnitra „Pobyt na území České republiky“ duben 2011

¹¹ Budilová Lenka, Hilt Tomáš (a kol.), Policista v multikulturním prostředí, Praha 2005

Povolení k přechodnému pobytu pro občany EU bylo za celý rok 2010 podáno 14 507 žádostí. Nejvíce od občanů Slovenska (7134), Německa (2567) a Polska (991). Vydáno bylo v roce 2010 celkem 14 074 povolení. Nejčastěji potvrzovaným účelem pobytu občanů EU bylo zaměstnání (6618).¹²

Graf 1: Státy s největším počtem povolení k přechodnému pobytu

Zdroj: Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci (dále jen „Anacen“)

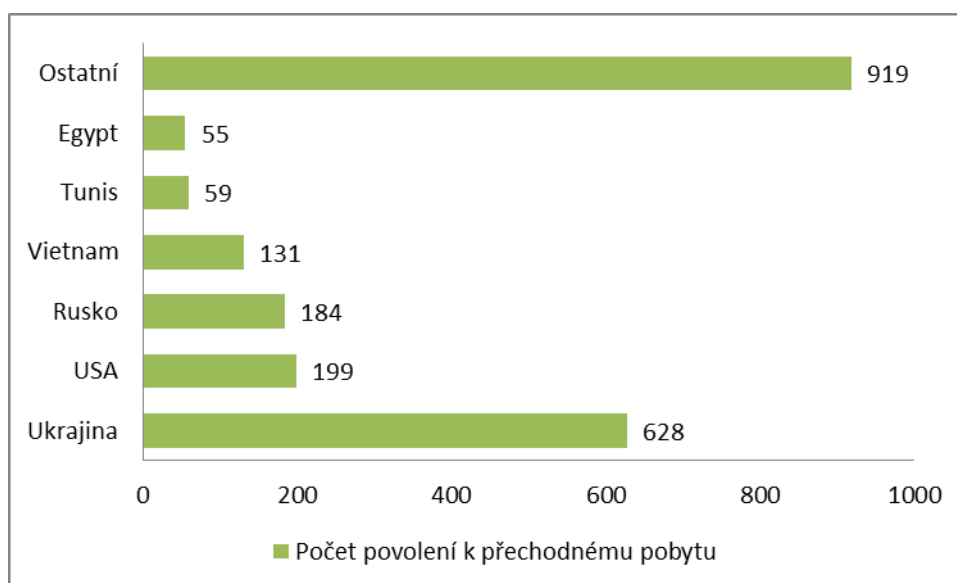
Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic 2010

Povolení k přechodnému pobytu pro rodinné příslušníky občanů EU bylo za celý rok 2010 podáno 2574 žádostí. Z toho nejvíce od občanů Ukrajiny (717), USA (208) a Ruska (205). Vydáno bylo v roce 2010 celkem 2175 povolení.¹³

¹² Periodická zpráva 2010, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic, zpracoval kpt. Bc. Němec Martin

¹³ tamtéž

Graf 2: Státy s největším počtem povolení k přechodnému pobytu pro rodinné příslušníky občanů EU

Zdroj: Anacen, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic 2010

V naprosté většině případů se jedná o sloučení rodiny (99,4%).

2. 2 Sloučení s cizincem ze třetí země - povolení k dlouhodobému pobytu

Tento specifický druh povolení k dlouhodobému pobytu byl v rámci cizineckého zákona vytvořen v souvislosti s transpozicí Směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny. Jedná se o hlavní pobytový status, který je cizincům pro účely dosažení sloučení rodiny udělován. Jedná se o případy sloučení mezi státními příslušníky třetích zemí, kdy jeden z nich má již povolený pobyt na území ČR.¹⁴

Dle cizineckého zákona¹⁵ o pobytu cizinců o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území ČR je oprávněn požádat cizinec, který je manželem, nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince s povoleným pobytem či azylanta (manželství muselo vzniknout před udělením azylu); nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě manžela cizince s povoleným pobytem či azylanta; nezletilý v náhradní rodinné péči cizince s povoleným pobytem či azylanta nebo jeho manžela;

¹⁴ Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci, Zneužití institutu sloučení rodiny k zajištění pobytového oprávnění na území České republiky 2009. Dostupný na <[www.http://cpp.ols.aa/](http://cpp.ols.aa/)>

¹⁵ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

rodič, případně prarodič nebo poručník nezletilého azylanta; osamělý cizinec starší 65 let nebo bez ohledu na věk cizinec, který se o sebe nedokáže ze zdravotních důvodů sám postarat, jde-li o sloučení rodiny s rodičem nebo dítětem s povoleným pobytem na území.

Dále může o sloučení žádat také cizinec, který před vstupem na území ČR pobýval na území jiného členského státu EU jako rodinný příslušník držitele modré karty. Žádost jste v tomto případě povinen podat ve lhůtě do 1 měsíce ode dne vstupu na území.

O pobyt cizinec žádá na zastupitelském úřadu ČR v zahraničí (dále jen „ZÚ“) nebo na pracovišti ministerstva vnitra dle místa bydliště, jestliže cizinec pobývá na území ČR na vízum nad 90 dnů nebo na základě povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem.¹⁶

Každý cizinec při žádosti o dlouhodobý pobyt nebo při žádosti o prodloužení dlouhodobého pobytu za účelem společného soužití rodiny musí doložit náležitosti žádosti podle zákona.¹⁷ K žádosti předkládá:

Fotografie - fotografie již není potřeba, na odboru azylové a migrační politiky je pořizován obrazový záznam cizince

Cestovní doklad – u žadatele dítěte, které nemá vlastní cestovní doklad, stačí předložení cestovního dokladu rodiče, kde je dítě zapsáno. Za neplatný cestovní doklad třeba považovat doklad, který obsahuje nesprávné údaje nebo neoprávněné provedené změny. Nesprávným údajem je i údaj o jménu a příjmení cizince, pokud došlo k jejich změně například v souvislosti se svatbou.

Doklad potvrzující příbuzenský vztah (neplatí při prodloužení žádosti)
Jedná se zejména o rodný list, oddací list nebo jinou listinu dokládající příbuzenský vztah.

¹⁶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ tamtéž

Jde-li o žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny s nositelem oprávnění ke sloučení rodiny, kterému byl udělen azyl, lze příbuzenský vztah prokázat i jiným věrohodným způsobem, není-li předloženo dokladu možné.

Doklad prokazující úhrnný měsíční příjem – jde-li o doklad prokazující, že úhrnný měsíční příjem rodiny po sloučení (tedy členů rodiny, kteří budou s žadatelem po udělení povolení k dlouhodobému pobytu společně pobývat na území) nebude nižší než součet částek životních minim členů rodiny a nejvyšší částky normativních nákladů na bydlení nebo částky, kterou cizinec věrohodně prokáže jako částku skutečných odůvodněných nákladů vynakládaných na bydlení rodiny. Tato částka tvoří nájemné nebo jiná částka placená za poskytnutí ubytování, a dále náklady za plyn, elektřinu atd., pokud tyto náklady za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu nebo jiného prostoru určeného k bydlení nejsou zahrnuty do nájemného popř. do částky placené za poskytnutí ubytování.

Za doklad prokazující příjem členů rodiny se například považuje zejména potvrzení zaměstnavatele o výši průměrného čistého měsíčního výdělku za předchozí kalendářní čtvrtletí a originál nebo ověřenou kopii platné pracovní smlouvy, jde-li o zaměstnance; cizinec, který je podnikatel a má příjmy z podnikání, dokládá kopii daňového přiznání k dani z příjmů fyzické osoby ze předchozí zdaňovací období. V tomto případě je rovněž doložit doklad z Okresní správy sociálního zabezpečení o výši zaplaceného pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti za příslušné zdaňovací období a doklad o výši zaplaceného pojistného na všeobecném zdravotním pojištění.

V případě, že cizinec či osoba společně posuzovaná nemají žádné příjmy, dokládá čestné prohlášení o tom, že dotyčná osoba nemá žádné příjmy.

Doklad o zajištění ubytování na území – předkládá se doklad o vlastnictví bytu nebo domu, který je originálem nebo ověřenou kopií výpisu z katastru nemovitostí nebo kupní smlouvou; dokladem o oprávněnosti užívání bytu nebo domu, kterou prokáže originálem či ověřenou kopií nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy, smlouvy o ubytování či smlouvy s obdobným obsahem. Dále pak písemným potvrzením osoby,

která je vlastníkem nebo oprávněným uživatelem bytu nebo domu (nájemce, člen družstva) s úředně ověřeným podpisem o souhlasu s ubytováním cizince.

Souhlas rodiče, popřípadě jiného zákonného zástupce nebo poručníka, s pobytem dítěte na území ČR (neplatí při prodloužení).

Tuto náležitost je třeba doložit pokud nejde o společné soužití rodiny s tímto rodičem, zákonným zástupce nebo poručníkem, jehož souhlas se vyžaduje. Tuto náležitost není třeba doložit, pokud cizinec prokáže, že tento doklad nemůže z důvodu na jeho vůli nezávislých předložit nebo pokud již dítě pobývá na území.

Povinnost k doložení této náležitosti se vztahuje na cizince až do dovršení 18 let.

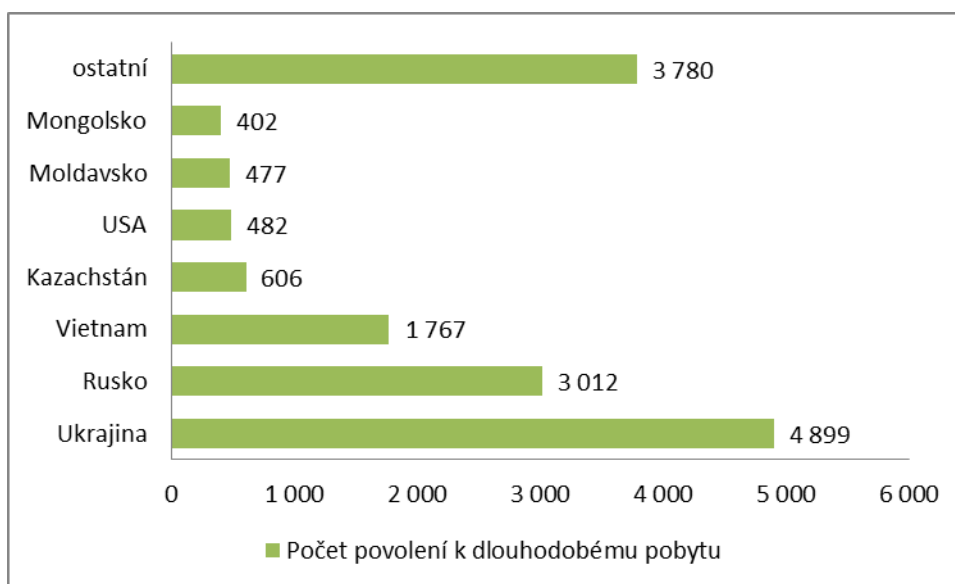
Doklad o cestovním zdravotním pojištění – jde-li o žádost podávanou na území ČR, může být cestovní zdravotní pojištění sjednáno pouze u pojišťovny oprávněně provozovat toto pojištění na území v souladu se zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, a musí být sjednáno v rozsahu komplexní zdravotní péče. Doklad o cestovním zdravotním pojištění dle § 180j zákona č. 326/1999 Sb., není třeba předložit, pokud jde o případy v uvedené v 180j odst. 4 téhož zákona tj. zejména v případech, kdy je cizinec pojištěn podle zákona č. 47/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění (v takovém případě je postačující, aby cizinec prokázal svoji účast ve veřejném zdravotním pojištění předložením průkazu pojištěnce).

Na požádání správního orgánu žadatel dále předkládá (neplatí při prodloužení) doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů a lékařskou zprávu, že netrpí závažnou nemocí

Za celý rok 2010 bylo žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu podáno celkem 15 719. Nejvíce žádostí podali občané Ukrajiny (4 556), Ruska (3 281) a Vietnamu (1 977). V roce 2010 bylo uděleno celkem 15 425 povolení k dlouhodobému pobytu.¹⁸

¹⁸ Periodická zpráva 2010, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic, zpracoval kpt. Bc. Němec Martin

Graf 3: Státy s největším počtem žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR

Zdroj: Anacen, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic 2010

Co se týče účelu pobytu, tak nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu bylo v roce 2010 uděleno za účelem sloučení rodiny (51,7%). Následuje účel studium (15,6%), dále pak účast v právnické osobě (18%) - od roku 2011 není vydáváno oprávnění k pobytu za účelem „účasti v právnické osobě“, dále za účelem zaměstnání (16,6%) a podnikání (8,1%).¹⁹

2. 3 Sloučení dle azylového zákona

Udělení azylu je upraveno zákonem č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen zákon o azylu) a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších zákonů.

Z podstaty azylového práva plyne, že jde o institut výjimečný a jeho účelem je poskytnout ochranu tomu, kdo ve státě, jehož státní občanství má, cítí obavu

¹⁹ Periodická zpráva 2010, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic, zpracoval kpt. Bc. Němec Martin

z pronásledování z důvodu v zákoně uvedených, a to obavu opodstatněnou vzhledem k trvající situaci v zemi jeho původu.²⁰

Azylový zákon umožňuje, aby azyl za účelem sloučení rodiny byl ve výjimečném případě udělen rodinnému příslušníkovi azylanta, i když u něj není zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Tímto způsobem je zajištěna obecně doporučovaná zásada pro sloučení rodiny uprchlíků, aby rodinnému příslušníkovi azylanta bylo umožněno získat stejný právní status, jakým disponuje nositel oprávnění.

Rodinný příslušník je pro tyto případy azylovým zákonem explicitně vymezen a rozumí se jím manžel nebo partner azylanta (předpokladem udělení azylu je trvání manželství předtím, než byl nositeli sloučení udělen azyl, v případě polygamního manželství lze azyl za účelem sloučení rodiny udělit pouze jednomu manželu azylanta), svobodné dítě mladší 18 let, rodič azylanta mladšího 18 let nebo zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu. Obdobná pravidla platí rovněž v případě doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny.

Pokud rodinný příslušník azylanta nespadá do vymezení daného azylovým zákonem či mu z jiného důvodu nemůže být udělena některá z forem mezinárodní ochrany, může při splnění stanovených podmínek získat pobyt v ČR dle cizineckého zákona.

Cizinec, jemuž je udělen azyl (tj. rovněž azyl za účelem sloučení rodiny), získává status odpovídající povolení k trvalému pobytu a disponuje tak s výjimkou práva volebního stejnými právy jako občan ČR.²¹

Česká republika se zavázala již v Listině základních práv a svobod v článku 43 poskytovat azyl cizincům pronásledovaným za uplatňování politických práv a svobod.

Důvody udělení azylu:²²

Azyl se cizinci udělí, pokud bude v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

- je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

²⁰ § 12 zákona č. 325/1999 Sb. (o azylu)

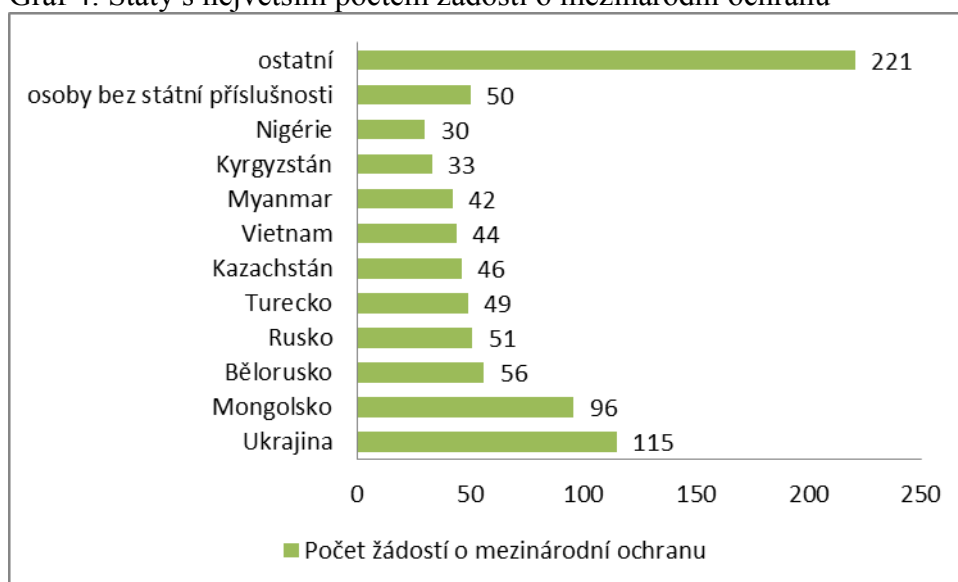
²¹ Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci, Zneužití institutu sloučení rodiny k zajištění pobytového oprávnění na území České republiky 2009. Dostupný na <[www.http://cpp.ols.aa/](http://cpp.ols.aa/)>

²² Budilová Lenka, Hilt Tomáš (a kol.), Policista v multikulturním prostředí, Praha 2005

- má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Za celý rok 2010 bylo evidováno celkem 833 žádostí o mezinárodní ochranu, což znamená pokles o 33,8% oproti roku 2009, kdy bylo evidováno celkem 1258 žadatelů. Trend celkově se snižujícího počtu žadatelů tak pokračuje. Mezi nejpočetnější státní příslušnosti mezi žadatelé patřili v tomto roce občané Ukrajiny, Mongolska, Běloruska. Ve srovnání s rokem 2009 se v TOP 10 nově objevil Myanmar a naopak nastal pokles v počtu žadatelů ze Sýrie (pokles o 64,4%).²³

Graf 4: Státy s největším počtem žádostí o mezinárodní ochranu

Zdroj: Anacen, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic 2010

Dominantním jevem v roce 2009 byl i nadále vysoký podíl opakovaně podaných žádostí, který tvořil téměř polovinu všech žádostí (381, tj. 45,7%). Nových žádostí tak bylo podáno pouze 452 (54,3%).²⁴

²³ Periodická zpráva 2010, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic, zpracoval kpt. Bc. Němec Martin

²⁴ tamtéž

V celém roce 2010 byla mezinárodní ochrana udělena v 229 případech, z toho v 125 případech formou azylu a ve 104 případech formou doplňkové ochrany.²⁵

2. 4 Sloučení cizinců s rodinou v ostatních případech - vízum k pobytu nad 90

Když cizinci nespádají do okruhu osob, které jsou oprávněny žádat o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny v souladu se Směrnicí Rady 2003/86/ES nebo o povolení k přechodnému pobytu v souladu Směrnicí Rady 2004/38/ES, neznamená to, že by nemohli v ČR požádat o pobytové oprávnění z rodinných důvodů. Po splnění všech zákonných podmínek jim může být uděleno např. dlouhodobé vízum k pobytu (nad 90 dnů).²⁶

2. 5 Sloučení rodiny ve výjimečných případech - trvalý pobyt

Trvalý pobyt je přiznán takovému cizinci, který pobývá na území na základě povolení k pobytu nebo rozhodnutí příslušného orgánu o svěření cizince do náhradní výchovy. Dle Směrnice Rady 2003/109/ES trvalý pobyt občanů 3. Státu.²⁷

O trvalý pobyt si může cizinec žádat, pokud je státní příslušník třetí země; po pěti letech nepřetržitého pobytu; bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území; z humanitárních důvodů; z důvodů hodných zvláštního zřetele. Dále pak je-li pobyt žadatele na území v zájmu ČR nebo jde-li o nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince, který na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvod žádosti společné soužití těchto cizinců.

Pokud o vydání povolení cizinec žádá z titulu rodinného příslušníka občana EU, může si žádost podat již po 2 letech nepřetržitého přechodného pobytu na území ČR, pokud je nejméně 1 rok rodinným příslušníkem občana ČR, který je na území přihlášen

²⁵ Periodická zpráva 2010, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic, zpracoval kpt. Bc. Němec Martin

²⁶ Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci, Zneužití institutu sloučení rodiny k zajištění pobytového oprávnění na území České republiky 2009. Dostupný na <[www.http://cpp.ols.aa/](http://cpp.ols.aa/)>

²⁷ Směrnice Rady Evropské unie 2003/109/ES o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty

k trvalému pobytu, nebo rodinným příslušníkem občana EU s povoleným trvalým pobytem na území ČR.

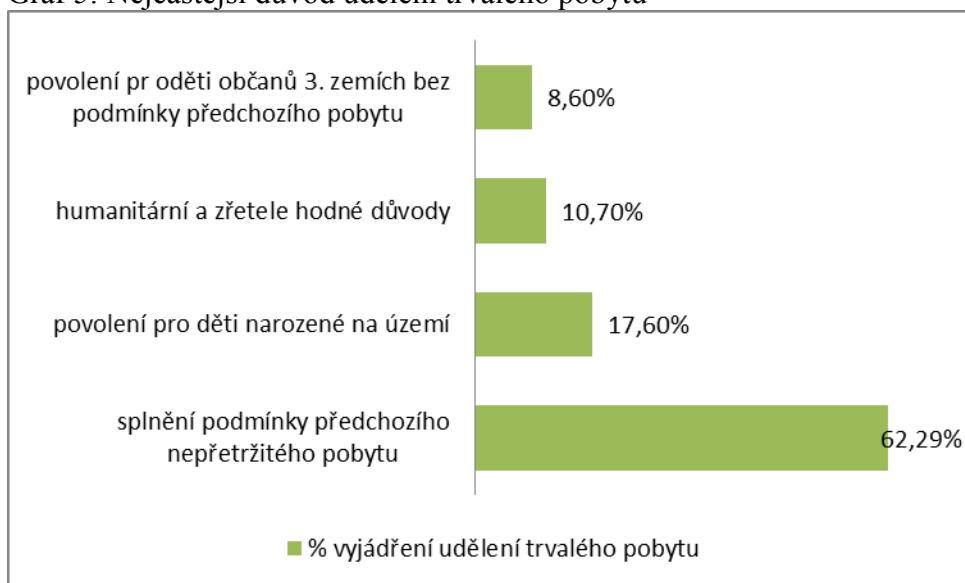
K žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu se podává na pracovišti ministerstva. K žádosti je cizinec povinen předložit podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky:

- platný cestovní doklad (případně průkaz totožnosti občana EU)
- doklad potvrzující splnění zákonných podmínek, zejména prokázání doby pobytu na území ČR, popřípadě doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana EU nejméně 1 rok
- fotografii
- doklad o zajištění ubytování
- doklad, potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana EU (pokud o vydání povolení žádá z titulu rodinného příslušníka)

Cizinci s povolením k trvalému pobytu tvoří 45% z celkového počtu cizinců s povoleným pobytem v ČR. Ještě v lednu 2009 podíl držitelů povolení k trvalému pobytu na celkovém počtu cizinců s povoleným pobytem představoval 39%. Zatím co v roce 2009 bylo zamítnuto 14% žádostí, v roce 2010 to bylo 8,4% z celkového počtu rozhodnutí.²⁸

²⁸ Periodická zpráva 2010, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic, zpracoval kpt. Bc. Němec Martin

Graf 5: Nejčastější důvod udělení trvalého pobytu

Zdroj: Anacen, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic 2010

V roce 2010 bylo zahájeno 288 řízení o zrušení k povolení trvalému pobytu na území ČR. Co se týče zrušených povolení k trvalému pobytu, za rok 2010 jich bylo 209.

2. 6 Nabývání státního občanství ČR

Dalším nezanedbatelným prvkem integrace cizinců je udělení Českého státního občanství. Možnosti udělení občanství je využíváno velkou částí cizinců, kteří jsou zde trvale usídlení. Jedná se zejména o cizince ze třetích zemí a občany Slovenska.

Dle zákona o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky²⁹ může být uděleno státní občanství ČR mj. také cizinci, který má na území ČR ke dni podání své žádosti povolen trvalý pobyt po dobu nejméně pěti let a po tuto dobu se na území převážně zdržuje.

Občanství ČR lze nabýt podle § 2 zák. č. 40/1993 Sb.:

Narozením (§3)

²⁹ zákon č. 40/1993 Sb., Zákon o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky

Dítě nabývá narozením státní občanství ČR, je-li alespoň jeden rodič státním občanem České republiky nebo jsou-li rodiče osobami bez státního občanství, alespoň jeden z nich má trvalý pobyt na území České republiky a dítě se na jejím území narodí.

Osvojením (§3a)

Dítě, jehož alespoň jeden osvojitel je státním občanem České republiky, nabývá státního občanství České republiky dnem právní moci rozsudku o osvojení

Určením otcovství (§4)

Dítě narozené mimo manželství, jehož matka je cizí státní občankou nebo bezdomovkyní a otec státním občanem ČR, nabývá státní občanství ČR dnem souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství nebo dnem právní moci rozsudku o určení otcovství

Nalezením na území České republiky (§5)

Fyzická osoba mladší 15 let nalezená na území České republiky je státním občanem ČR, pokud se neprokáže, že nebyla narozením státního občanství jiného státu

Prohlášením (§6 nebo § 18a)

Fyzická osoba, která byla k 31. prosinci státním občanem ČR a Slovenské federativní republiky, ale neměla ani státní občanství Slovenské republiky, si může zvolit občanství ČR prohlášením. Prohlášení může učinit fyzická osoba nejdříve dnem, kdy dosáhne věku 15 let. Rodiče mohou do prohlášení zahrnout i dítě mladší 15 let nebo učinit samostatné prohlášení pro toto dítě. Prohlášení se podává u Krajského úřadu, v hlavním městě Praze u úřadu městské části určené Statusem hlavního města Prahy, ve městech Brno, Ostrava a Plzeň u magistrátů těchto měst, příslušného podle místa trvalého pobytu fyzické osoby, která prohlášení činí. V cizině se toto prohlášení činí

před zastupitelským úřadem České republiky. Příslušný úřad vydá o prohlášení osvědčení.

Udělením (§7 a 12)

Uděluje se na žádost fyzické osoby, která musí splňovat tyto podmínky:

- Má na území ČR ke dni podání žádosti po dobu pobytu nejméně pěti let povolen trvalý pobyt a po tuto dobu se zde převážně zdržuje
- Prokáže, že nabytím státního občanství ČR pozbyde dosavadní státní občanství, nejde-li o bezdomovce nebo osobu s přiznaným postavením uprchlíka na území ČR
- Nebyla v posledních pěti letech pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin
- Prokáže znalost českého jazyka
- Manželé mohou podat společnou žádost

Občanství uděluje Ministerstvo vnitra a žadateli vydá Listinu o udělení státního občanství České republiky. Žádost se podává u úřadu příslušného podle místa trvalého pobytu žadatele.

Znalost českého jazyka ověří úřad formou pohovoru s žadatelem a o výsledku učiní záznam do spisu. Ministerstvu vnitra žádost zašle nejpozději do 30 dnů od jejího podání. Ministerstvo je povinno posoudit žádost o udělení státního občanství i z hlediska bezpečnosti státu. Může si při tom vyžádat stanovisko Policie České republiky. Oddělení cizinecké policie zašle své stanovisko zpět Ministerstvu nejpozději do 30 dnů.

Ministerstvo vnitra může žadateli o státní občanství prominout podmínku 5 let trvalého pobytu, má-li žadatel na území ČR povolen trvalý pobyt a narodil se na území ČR, anebo žije na území České republiky nepřetržitě 10 let. Rovněž pokud měl v minulosti státní občanství ČR, popřípadě státní občanství ČSFR; byl osvojen státním občanem České republiky; jeho manžel/ka je státním občanem České republiky; jehož alespoň jeden z rodičů je státním občanem České republiky. Dále pak pokud žadatel přesídlil do ČR do 31. prosince 1994 na základě pozvání vlády, nebo je bezdomovcem nebo má na území ČR přiznáno postavení uprchlíka.

V případech hodných zvláštního zřetele může být prominuto i prokázání požadované znalosti českého jazyka a eventuálně také další povinnosti.

3. Vývoj počtu sloučení rodiny

3.1 Sňatky s cizineckým prvkem v ČR

Podle Českého statistického úřadu celkový počet smíšených manželství v ČR, kdy minimálně jeden ze snoubenců je cizího státního občanství, byl v roce 2010 meziročně nižší. Relativní váha takto heterogenních sňatků se však o 0,1% zvýšila. Ve srovnání s rokem 2009 bylo méně sňatků Čechů a cizích státních občanek. Naopak přibýlo sňatků dvou cizích státních občanů a i Češek s cizinci.

Češky nejčastěji uzavírají manželství s občany Slovenska, Německa, Spojeného království, Ukrajiny a Spojených států, Češi pak s občankami Slovenska, Ukrajiny, Ruska, Polska a Vietnamu. Variabilita cizích státních občanů je tradičně větší než u nevěst, když pět nejčetnějších skupin státního občanství zahrnuje u ženicha zhruba 56 procent případů, zatímco u nevěst téměř 80 procent sňatků občanů ČR a cizinců. Při uzavření manželství dvou osob cizího státního občanství jde téměř v polovině o státní příslušníky jednoho státu, zejména pak nejčastěji o dva občany Ukrajiny, Ruska a Slovenska.³⁰

Tab. 1: Sňatky podle státního občanství snoubenců, 2002-2010

	2002	2004	2006	2007	2008	2009	2010
Sňatky alespoň s 1 cizincem	4599	5052	4566	4969	4394	4369	4324
podíl na všech sňatcích v %	8,7	9,8	8,6	8,7	8,4	9,1	9,2
Sňatky - oba cizinci	53	72	110	184	160	192	214
Sňatky - žena ČR + cizinec	2824	2969	2549	2845	2585	2374	2403
státní občanství muže: Slovensko	483	523	612	745	728	616	643
Německo	428	319	239	236	251	256	277
Spoj. Království	215	149	154	224	263	216	236
Sňatky - muž ČR + cizinka	1722	2011	1907	1940	1649	1803	1707
státní občanství ženy: Slovensko	537	639	772	843	787	787	733
Ukrajina	488	579	444	432	305	433	370
Rusko	116	134	109	125	93	111	125

Zdroj: Český statistický úřad

³⁰ Český statistický úřad, zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/4007-11> ze dne 26.1.2012

4. Zneužití institutu sloučení rodiny

Právní řád České republiky oficiálně nezná pojmy „fingované manželství“ či „fingovaný sňatek“. Jedinou úpravu nalezneme v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ale i tento nám je nepomůže přesně definovat. Celou skutkovou podstatu postihuje formulací: „...*cizinec se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství*“.³¹ Náš právní řád tedy „fingované manželství“ nebo „fingovaný sňatek“ nestaví jako porušování zákona, ale jako obcházení předpisů.

Účelové manželství by mohlo být v odborné literatuře definováno například takto: „*fingované manželství je takový svazek, při jehož uzavření byly dány dva úmysly snoubenců: jednak úmysl negativní, totiž nevést společný rodinný život jako manželé, a pak úmysl pozitivní, totiž obejít předpisy přistěhovaleckého práva. Chybí-li naopak pozitivní úmysl, jedná se zřejmě rovněž o fingované manželství, které ovšem nespadá do oblasti přistěhovalecké práva a které mohlo sledovat i jiné důvody (dle informací z denního tisku se v ČR vyskytl případ fingovaného manželství dvou nájemců, kteří svým sňatkem provedli výměnu svých bytů, ke které jim jejich pronajímatelé nechtěli dát souhlas)*“.³²

Vzhledem k tomu, jak jednoduše lze uzavřít manželství (v českém právním řádu souhlasným prohlášením muže a ženy před příslušným orgánem státu či církve za přítomnosti dvou svědků), dochází při udělování pobytových oprávnění za účelem sloučení rodiny, k snadnému zneužívání k získání takového povolení. Jedná se o tzv. účelové sňatky (či fingovaná manželství), které jsou uzavřeny mezi cizincem a občanem určitého státu. Hlavním motivem takového to jednání je skutečnost, získání finančních prostředků za dosažení povolení k pobytu.

³¹ § 77 odst. 1 písm. a) (také §§ 46a odst. 2 87e odst. 1 písm. c)

³² Čížinský, P.: Fingovaná manželství a možnosti jejich potírání, In: Čížinský, P., Jelínková, M.: Přípomínky k cizineckému zákonu, Praha: Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, 2007, str. 46. (56 stran, dostupný z http://www.diskriminace.cz/-/dp-migrace/text_a1.pdf.)

V dnešní době není již uzavírání účelových sňatků pouze národní záležitostí individuálního státu. Vzhledem k tomu, že v rámci Evropské unie byly zrušeny hraniční kontroly, využívají občané unie práva pohybu a pobytu na území všech členských států. Problematika účelových sňatků se již netýká pouze manželství mezi občany unie, ale přesunula se z vnitřních hranic unie na hranice vnější. Tímto se však otázka účelový sňatků stává globálním problémem.

4. 1 Způsoby účelového získání pobytu za účelem sloučení rodiny

Získávání pobytového oprávnění za účelem sloučení rodiny lze rozdělit na tři základní skupiny. Jedná se o účelové uzavřené sňatky, přihlášení občana ČR jako otce dítěte cizinky a přihlášení cizince k otcovství českého občana.³³

4. 1. 1 Sňatek s občanem ČR

Pokud cizinec uzavře manželství s občanem ČR má právo na vydání přechodného pobytu pro rodinného příslušníka EU. Sňatky mohou být uzavírané jak na území České republiky nebo sňatky uzavírané mimo území ČR.

Jestliže dojde ke sňatku mimo území ČR, státní příslušníci třetích zemí si tímto způsobem bezpečně a bezplatně legalizují vstup a následný pobyt na území ČR, potažmo do schengenského prostoru. Ke sňatku dochází zpravidla na území třetího státu, jehož je cizinec občanem. Nicméně ke sňatku může dojít i na území jiného státu. Chce-li cizinec po uzavření sňatku mimo území ČR zažádat o pobytové oprávnění v ČR, musí tak učinit na Zastupitelském úřadu ČR v daném státu. V případě sloučení s občanem EU/ČR cizinec žádá o krátkodobé vízum, posléze pak o povolení k přechodnému pobytu na území ČR. V případě sloučení s cizím státním příslušníkem s povoleným pobytem na území ČR cizinec žádá rovnou o dlouhodobý pobyt.

³³ Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci, Zneužití institutu sloučení rodiny k zajištění pobytového oprávnění na území České republiky 2009. Dostupný na <[www.http://cpp.ols.a/](http://cpp.ols.a/)>

Dojde-li ke sňatku na území ČR, zpravidla se jedná o sňatky s cizinci, kteří již na území oprávněně pobývají. Cizinci se snaží prostřednictvím sňatku s občanem ČR/EU či jiným státním příslušníkem s povoleným pobytem na území ČR zajistit legalizaci dalšího pobytu na území. Ke sňatku uzavíranému na území ČR může docházet i v případě cizinců, kteří jsou žadateli o mezinárodní ochranu.

4. 1. 2 Přihlášení občana EU/ČR jako otce dítěte cizinky

V případě, že se státní příslušníci třetí země narodí dítě a k otcovství se přihlásí český občan, toto dítě se automaticky stává občanem ČR. Na základě této skutečnosti má matka dítěte právo požádat o pobytové oprávnění na území ČR. Matka se stává rodinnou příslušnicí občana EU/ČR poté, co její dítě nabylo občanství ČR.

Nabývání občanství ČR dětí cizinek spočívá v tom, že při souhlasném prohlášení o určení otcovství není zapsán skutečný biologický otec dítěte. Zapsání českého občana jako otce dítěte cizinky slouží pouze k účelnému získání pobytového oprávnění pro matku. Přihlášení otců je možné i k nezletilým dětem cizinek.

4. 1. 3 Přihlášení cizince k otcovství českého občana

Cizinec se stává rodičem občana ČR, jakmile se prohlásí za otce českého dítěte či občan ČR za otce dítěte cizinky. Pokud je cizinec rodičem občana ČR, má právo podat si žádost o povolení k přechodnému pobytu na území ČR. Na základě svého přiznání k otcovství dítěte s českým občanstvím žádají o udělení pobytového oprávnění. Takto dochází k účelovému otcovství ze strany mužů.

Aby byl cizinec uznán za otce dítěte, je nutné provést zapsání do rodného listu dítěte. V případě, že dítě nemá ve svém stávajícím rodném listě uvedeno jméno otce, je pro vydání nového rodného listu zapotřebí³⁴ doložit souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství dítěte. V případech, kdy dítě v rodném listě zapsaného otce již má, může ke změně dojít pouze na základě rozhodnutí soudu o úspěšném popření otcovství.³⁵

³⁴ § 16 odst. 3 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách

³⁵ Řešeno v §§§ 57, 58, 59 zákona č. 94/63 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.

Za účelové jednání cizinců a matek českých občanů se považuje, pokud do rodného listu dítěte není zapsán pravý otec dítěte, ale otcovství cizince, které je předstírané s cílem získání platného pobytu na území ČR. Za zlegalizování takového to pobytu, dostávají matky značné finanční prostředky, kterou se snaží vylepšit svoji finanční situaci.

5. PRAKTICKÁ ČÁST

V následující kapitole uvedu pár příkladů, jak se snaží cizinci zneužívat povolení k pobytu za účelem sloučení rodiny na území České republiky, se kterými jsem se setkala během své praxe.

5.1. Účelový sňatek

Dne 1.3.2010 zažádala občanka vietnamské národnosti (pro naše účely dále jen „žadatelka“), narozená v roce 1978 o povolení k trvalému pobytu za účelem sloučení rodiny s občanem České republiky na území ČR podle § 87h odst. 1 písm. b) zák. č. 326/1999 Sb.

Předložila k žádosti všechny povinné dokumenty, tj. oddací list, cestovní doklad, doklad o zajištění ubytování a fotografii. Dále byly přiloženy fotokopie občanského průkazu občana České republiky (pro naše účely dále jen „manžel“) a rozsudek o zamítnutí žaloby proti neudělení azylu.

Policie ČR při šetření zjistila, že žadatelka přicestovala na území ČR v únoru 2009. Ihned po příjezdu si podala žadatelka žádost o azyl, která jí byla téhož roku zamítnuta. U příslušného soudu podala žadatelka žalobu proti rozhodnutí. V únoru 2010 nabylo právní moci rozhodnutí Krajského soudu Hradci Králové o zamítnutí návrhu na zrušení platnosti rozhodnutí o neudělení azylu. V listopadu 2009 žadatelka uzavřela sňatek s manželem české národnosti.

S účastníky správního řízení podle § 18 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, byly na místě příslušné cizinecké policii, sepsány protokoly ke zjištění skutečného stavu věci. Tyto protokoly mají posoudit oprávněnost podání žádosti o povolení k trvalému pobytu na území na základě zvláštního pobytového oprávnění. Dále je povinností správního orgánu provést šetření v místě údajného bydliště. Tímto šetřením bylo zjištěno, že se jedná o dům, který majitel pronajímá pěti osobám. Šetření bylo provedeno na základě rozhovoru s majitelem nemovitosti, který však nebyl schopen správnímu orgánu sdělit, zda se jedná o uvedenou žadatelku a jejího manžela. Majitel nebyl schopen určit žadatelku ani na základě fotodokumentace, kterou správní orgán předložil. Z protokolů, které byly sepsány s oběma účastníky řízení, vyplynuly značné rozpory. Při výslechu účastníku používá správní orgán dotazy týkající se seznámení manželů, jejich osobního života, rodinných poměrů, budoucích plánů, finančních

poměrů rodiny apod. Na základě nezávislých odpovědí obou účastníků dále správní orgán zjišťuje, zda skutečnosti uvedené oběma účastníky jsou shodné či se ve skutečnostech uvedených oběma účastníky vyskytují značné rozdíly. V našem případě správní orgán zjistil, že oba účastníci řízení uvedli jiné skutečnosti ohledně svého seznámení, způsobu komunikace mezi sebou, vzájemných rodinných poměrech nebo vzájemného zdravotního stavu. Dále správní orgán zjistil, že se manželé neshodovali ve své výpovědi ani při popisu svého bydliště, jednotlivých částí domu a rozložení nábytku v jednotlivých pokojích.

Na základě výše uvedených skutečností správní orgán rozhodl o zamítnutí žádosti o trvalý pobyt. Žadatelka v zákonné lhůtě podala odvolání, ale Ředitelství služby cizinecké policie odvolání žadatelky zamítlo.

Z mé praxe můžu konstatovat, že fingované sňatky jsou využívány za úplatu, kdy cizinec zaplatí za tuto „službu“ občanovi nebo občance ČR za účelem získání povolení k pobytu za účelem sloučení rodiny či získání občanství ČR. Bohužel se dá jen těžce prokázat, že za tyto sňatky bylo zapláceno, nicméně hlavním účelem šetření správního orgánu je zjistit oprávněnost žádosti cizince o povolení k pobytu.

5.2. Určení otcovství

Občan vietnamské národnosti, kterému v roce 2006 zaniklo povolení k pobytu za účelem podnikání, podal v listopadu 2010 žádost o povolení k trvalému pobytu na území České republiky podle § 87e odst. 1 písm. b) zák. č. 326/1999 Sb., za účelem sloučení rodiny s dítětem (občanem České republiky). Od roku 2006 se cizinec zdržoval na území ČR neoprávněně bez platného víza.

Povinností správního orgánu je zjistit, zda otcovství cizince nebylo získáno pouze za účelem získat povolení k pobytu na území ČR. Správní orgán přistoupil k výsledku matky nezletilé. Z tohoto výsledku vyplynuli následující skutečnosti: matka nezletilé se s cizincem seznámila v lednu 2010, kdy od cizince dostala nabídku finanční kompenzace ve výši deset tisíc korun, za zapsání cizince do rodného listu dítěte jako otce. Matka tuto nabídku přijala, neboť v rodném listu nezletilé žádný otec uveden nebyl. Od ledna 2010 do dubna 2010 pravidelně posílal matce alimenty ve výši tisíc pět set korun. Od dubna žádné další peníze na nezletilou neposlal. Matka nezletilé následně

uvedla, že pravým otcem jejího dítěte je druh, se kterým žije ve společné domácnosti.

Dále správní orgán vyslechl i druhu matky nezletilé. Tato výpověď potvrdila verzi matky nezletilé.

Správní orgán tedy dospěl k názoru, že k otcovství cizince došlo za okolností, které byly rozporuplné a otcovství cizince bylo určeno s cílem obejít právní předpisy České republiky za účelem získání oprávnění k pobytu za účelem sloučení rodiny. Správní orgán tedy rozhodl o zamítnutí žádosti o povolení k pobytu.

S tímto typem příkladu se v praxi setkáváme velmi často, kdy cizinci zneužívají finanční tísně zejména svobodných matek, žen romské národnosti nebo žen závislých na návykových látkách, kdy tyto umožní zápis cizince do rodného listu dítěte. I v tomto případě je dokazování velmi složité, neboť obcházení zákona se dopouští nejen cizinci, ale i matky nezletilých dětí, což ztěžuje vyšetřování, protože ne vždy jsou matky ochotny svědčit.

Z výše uvedených příkladů vyplývá, že část cizinců se snaží získat povolení k pobytu na území České republiky různými cestami, které se snaží obcházet legislativu České republiky. Je mnohdy těžké určit, zda sňatky nebo otcovství jsou „fingované“ a záleží, jak správní orgány dokáží rozklíčovat informace poskytované zainteresovanými stranami. Je určitě v zájmu České republiky, aby status rodiny cizince s občanem České republiky nebyl narušován a zcela normálně fungoval, ale je nutné ochraňovat práve rodiny od lidí, kteří se snaží tento status zneužít.

5.3. Novela zákona

Upozornění: Od 1.1.2011 došlo s ohledem na novelu zákona o pobytu cizinců na území ČR účinnou od 1.1.2011 ke změnám - počet pracovišť Ministerstva vnitra vyřizující trvalé pobyty se zvýšil, stejně tak se rozšířila jejich kompetence. Více informací ke změnám jsou dostupné především na internetových stránkách. Samozřejmě změny co se týká problematiky Cizinecké policie od 1.1.2011 oddělená pobytových agent a problematiky Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky od 1.1.2011 oddělení pobytu cizinců. Od 1.1.2009 začalo Ministerstvo vnitra vyřizovat trvalé pobyty, které byly převzaty z Cizinecké policie a poté od 1.1.2011

z Cizinecké policie byla převzata i problematika týkající se dlouhodobých pobytů, přechodných pobytů a udělování víz nad 90 dnů. V kompetenci Cizinecká policie má v kompetenci vyřizování krátkodobých víz ať už je to prodloužení nebo ukončení, provádí pobytové kontroly, rozhoduje o správním vyhoštění cizinců, ověřuje pozvání, rozhoduje o umístění cizince mezi jednotlivými zařízeními, zajišťuje dopravu a střežení cizince, kterému byl odepřen vstup na území, plní funkci ohlašovacího orgánu, rozhoduje o hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území.³⁶

Ministerstvo v rámci působnosti ve věcech vstupu a pobytu cizinců na území a jejich vycestování z tohoto území rozhoduje o udělení dlouhodobého víza, o prodloužení doby pobytu a platnosti dlouhodobého víza, rozhoduje o prodloužení doby platnosti průkazu cizinci, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu, pořizuje biometrické údaje v souvislosti s vydáním cizineckého pasu, rozhoduje o vydání a odnětí cizineckého pasu a v rozsahu své působnosti o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti, vydává potvrzení o oprávnění k trvalému pobytu na území, rozhoduje o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, povolení k přechodnému pobytu, o prodloužení platnosti těchto oprávnění k pobytu a o povolení k trvalému pobytu, rozhoduje o přiznání a o zrušení postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta na území, rozhoduje o přestupcích nebo správních deliktech podle tohoto zákona v rozsahu své působnosti, rozhoduje o vydání zelené karty a modré karty, o prodloužení nebo zrušení její platnosti, je oprávněno do informačního systému vkládat údaje, je oprávněno v centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držitelů zelené karty doplňovat údaje o vyřízení žádosti o vydání zelené karty³⁷.

5.4. Charakteristika OAMP MV ČR

Odbor azylové a migrační politiky je útvar Ministerstva vnitra pro výkon působnosti vymezené ministerstvu v oblasti mezinárodní ochrany, uprchlictví, vstupu a pobytu cizinců, koncepce integrace cizinců, státního integračního programu a schengenské spolupráce. Odbor je útvar ministerstva pro řízení organizační složky

³⁶ Platné znění zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, viz § 164 odst. 1

³⁷ Platné znění zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, viz § 165

státu Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra; předkládá návrhy na zřízení či změnu charakteru azylových zařízení nebo zařízení pro zajištění cizinců.

Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (dále jen OAMP MV ČR) je s účinností od 1.1.2011 příslušným správním orgánem k rozhodování o žádosti o dlouhodobé vízum, o povolení k dlouhodobému pobytu a jeho prodloužení, o vydání potvrzení o přechodném pobytu občana EU, o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU a povolení k trvalému pobytu na území ČR. Za tímto účelem jsou zřízena jednotlivá pracoviště OAMP MV ČR, kde mohou cizinci podat příslušnou žádost o vydání pobytového oprávnění, případně cizinci s již uděleným pobytem splnit svoji ohlašovací povinnost podle cizineckého zákona. Na oddělení pobytu cizinců se obracejí cizinci v případech, kdy:

- se žádá o prodloužení platnosti dlouhodobého víza (žádost o udělení tohoto víza se podává na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí)
- se žádá o povolení k dlouhodobému pobytu či prodloužení jeho platnost
- se žádá o povolení k trvalému pobytu
- se žádá o pobytovou kartu rodinného příslušníka občana EU či její prodloužení (platné od 1.5.2013)
- hlásí cizinec změnu místa pobytu na území, protože na novém místě hodlá pobývat po dobu delší než 30 dnů
- se žádá o vydání potvrzení o pobytu na území ČR (např. pro vyplacení dávek na odbor sociální podpory nebo pro úřad státní správy)

Aktuální informace o jednotlivých pracovištích OAMP MV ČR, zejména o jejich úředních hodinách, je možné nalézt na internetových stránkách Ministerstva vnitra <http://www.mvcr.cz/cizinci>.

5.5. Historie OAMP MV ČR

Z historie azylové a migrační politiky

- V srpnu 1990 byl v souvislosti s prvními vlnami uprchlíků, které směřovaly na území tehdejší ČSFR, jmenován zmocněnec federální vlády pro otázky

uprchlíků. V březnu následujícího roku byl jmenován též zmocněnec vlády ČR
pro otázky uprchlíků.

K 1. lednu 1992 pak byl zřízen sekretariát tohoto zmocněnce. Ministerstvo
vnitřní záležitostí zajišťovalo organizační podmínky pro činnost zmocněnce a jeho
sekretariátu.

- V souvislosti s rozpadem Československa a vznikem České republiky došlo ke
změnám i v oblasti agendy uprchlíků. Dne 1. ledna 1993 byl v rámci
bezpečnostního úseku Ministerstva vnitřní záležitostí zřízen odbor pro uprchlíky.
- Tento útvar byl k 1. říjnu 1996 přejmenován na odbor pro uprchlíky a integraci
cizinců.
- V lednu 2000 byl nově zřízen odbor pro imigraci a ochranu státních hranic.
- Tento útvar existoval jen půl roku, neboť již k 1. červenci 2000 došlo ke
sloučení obou odborů, čímž vznikl odbor azylové a migrační politiky.
- V současné době odbor azylové a migrační politiky postupně přebírá výkon
správních činností v oblasti pobytu cizinců na území České republiky od Služby
cizinecké policie, policie České republiky.

Závěr

Migrace cizinců za účelem sloučení rodiny, je momentálně jeden z nejrozšířenějších účelů vstupů do České republiky. Jedná se zejména o uzavření manželství, což se někdy stává předmětem zneužití. Hlavním cílem účelových sňatků je získání pobytu na území České republiky. Rozšířený je také slučování rodiny, kdy jeden s manželů v hostitelské zemi již pobývá. Je-li na území legálně a má-li perspektivu dlouhodobého pracovního uplatnění, záhy přiváží i svou rodinu. Ve většině případech všichni touží po zlepšení ekonomické situace své rodiny.

Přestože by mohla mít otázka přistěhovalectví v naší republice – s ohledem na historické tradice a souvislosti – pozitivní ohlas, opak je pravdou a přistěhovalci (imigranti) jsou téměř jednoznačně považováni za rušivý, nepřizpůsobivý element v naší společnosti. Ač si Československo získalo za 1. republiky pověst poslední bašty demokracie v kontinentální Evropě, která přijímala s otevřenou náručí utečence před rasovým či politickým pronásledováním v nacistickém Německu, dnes o takovou pověst české obyvatelstvo evidentně nestojí. A přitom by měli i naši současníci a jejich rodiny co oplácet, když si připomeneme pomoc, kterou našim uprchlíkům po r. 1948, ale hlavně po r. 1968 poskytovalo obyvatelstvo v zemích západní Evropy. Jsme opravdu tak zapomětliví či sobečtí, že nás osudy jiných běženců nechávají chladnými?

Změnu v našem přístupu podle mého názoru způsobilo 50 let života drtivé většiny obyvatel Československa v izolaci totalitních režimů, za okupace či v období budování reálného socialismu. Totalita vyžaduje svou podstatou izolaci podřízených občanů od ciziny a cizinců, od realit života, v němž žijí. Organizuje kontrolu pohybu cizinců u nás, kontrolované a řízené styky vybraných jedinců při jejich cestách do zahraničí, popř. dirigované mezinárodní přátelství (výměny kolektivů, soukromé dopisování si žáků na školách, družební turistika apod.) v rámci komunistické myšlenky proletářského internacionalismu. To vše samozřejmě vedlo k dezinformování čs. veřejnosti o životě ve svobodné společnosti, ale ve světě vůbec, k nezájmu o problémy jiných národů či národností, jakož i k rasistickým, nacionalistickým či náboženským předsudkům, k apriornímu odmítání nepoznaného, ke strachu z cizího – xenofobii. S těmito přístupy se

setkáváme i u nás doma – vztahy mezi Čechy a Slováky, nenávistný vztah k Romům a ostatním národnostním menšinám trvale žijícím na území Československa.

Politické změny po r. 1989 a vznik tržního hospodářství vedl české podnikatele i stát k myšlence dovozu levné pracovní síly pro stavebnictví, služby a jiné úzkoprofilové obory, v nichž se průmysl potýkal s nedostatkem zájmu od českého obyvatelstva (zpravidla manuální, těžká a nekvalifikovaná práce, monotónní pásová výroba apod., špatně placená). To samozřejmě řada obyvatel ČR chápe jako přímý útok na své možnosti získat zaměstnání a viní cizince ze své nezaměstnanosti a spojených potíží. Již existující smlouvy z komunistického období o využití vietnamských, korejských či mongolských pracovníků se nezrušily, ale naopak rozšířily, rozpad Jugoslávie a SSSR jakož i uvolnění poměru v pohybu jejich obyvatel uvnitř i navenek, vedly k tomu, že v honbě za pracovní příležitostí se k nám začali hrnout občané Ukrajiny či Srbska (jazykově nejbližší), Ruska a dalších zemí, popř. se Česko stalo tranzitní zemí při ilegální cestě běženců se Středního a Blízkého východu a Asie obecně do západní Evropy. Řada z nich našla svou šanci již u nás. Nepříznivá struktura uprchlíků (nízká jazyková vybavenost, špatná kvalifikace, chudé poměry nutící žít rodinu zanechanou doma) vede k jejich izolovanosti, odkázanosti na mafiánské praktiky firem, zprostředkujících jejich pobyt i práci, následně ke zhroucení jejich rodinného života, k alkoholismu, kriminalitě majetkové i sexuální apod. To má samozřejmě negativní vliv na jejich pověst u tuzemského obyvatelstva. Nehledě na jejich odlišné pracovní, kulturní či hygienické návyky, praktikování náboženské víry apod. Ať se jedná o smluvní či nesmluvní zahraniční pracovníky, o politické či ekonomické imigranty legální či ilegální, mnoha z nich jsou nespravedlivě připisovány příčiny negativních jevů v ekonomickém i společenském životě – politiky, úředníky vč. policistů, novináři a především tzv. řadovými občany.

V důsledku trvalé neinformovanosti našich obyvatel je jednoduchým řešením - více informací o životě národů, jejichž příslušníci u nás žijí a o aktivitách jejich komunit v ČR (výstavy, plesy, slavení jejich tradičních svátků na veřejnosti, bazary s národními jídly, společné náboženské obřady, další společné aktivity s českým obyvatelstvem), rozvíjení individuálních styků imigrantů a jejich rodin s místním obyvatelstvem

(vzájemné návštěvy na oběd, na Vánoce, apod.), výraznější mediální podpora vzájemného poznávání a pochopení, cizince a jejich přítomnost u nás pojmát jako obohacení kulturního a společenského života v ČR; cílená tematika turistika do zemí původu našich přistěhovalců s cílem bližšího poznání jejich života atd.

Rozhodující je však potřeba změnit přístup státních orgánů a orgánů místní samosprávy – cizinců a nepohodlných (nepřízřusobivých) imigrantů se nesnažit věčným otravováním a buzerováním zbavit, ale integrovat je do života obcí a společnosti. Jde tady především o ráznou a důslednou kontrolu státu nad materiálními a pracovními podmínkami života zahraničních dělníků „v péči“ zprostředkovatelských firem, zapojování rodinných příslušníků do života cizinců u nás (zaměstnání i pro rodiny, děti do školy apod.); dále mám na mysli všeobecné usnadnění podmínek pro získání trvalého pobytu, vč. povinného sociálního a zdravotního pojištění zahraničních pracovníků a příslušníků jejich rodin, zvýšení účasti cizinců na veřejném životě (volební právo do orgánů místní samosprávy); stát nesmí podléhat psychóze davu a musí podporovat aktivní zapojení přistěhovalců do české společnosti, a to i při zachování jejich kulturních, společenských či náboženských specifíků, jsou-li v souladu s listinou práv a svobod a nepříčí-li se trestnímu řádu.

Přistěhovalectví z mého pohledu je v České republice vnímáno různě. Jedna skupina zastává názor, že přistěhovalci s sebou přináší problémy, kriminalitu a „berou“ práci lidem z Čech. Druhá skupina rozděluje přistěhovalce na ty, o kterých si myslí, že jsou právě těmi „kriminálníky“ a na přistěhovalce, které jsou schopni akceptovat. Poslední skupinou jsou lidé, kteří akceptují všechny lidi a prakticky nedělají rozdíly mezi Čechy a cizinci. K tomu bych dodala, že stejně tak jako jsou poctiví a slušní lidé nebo nepoctivci a kriminálníci v českém národě, tak i mezi cizinci, kteří se sem přistěhují, jsou slušní lidé a ti nepoctiví, kteří následně kazí pověst těch slušných. Podle mého názoru je třetí skupina, do které řadím sama sebe, tou skupinou, jejíž pohled na cizince je a v budoucnu bude, tím jediným správným pohledem. Nejen na migraci za účelem sloučení rodiny, ale i na ostatní způsoby migrace a následné integrace cizinců, mám velmi pozitivní přístup. Dnes Česká republika patří do Evropské unie a jednou z výhod je i volný pohyb osob a svobodná volba povolání v jakékoliv zemi EU. To je fakt, který nám Čechům dává možnosti pracovat v zahraničí za zcela

jiných platových podmínek. Je tedy logické, že možnosti práce v České republice budou využívat cizinci, zejména z východních zemí, kde rozdíly v platových podmínkách jsou také velmi odlišné. Bylo by hloupé si myslet, že každý takový cizinec bere práci lidem v ČR. Mnohdy tito cizinci pracují za takových podmínek, za kterých by Čech tuto práci nevykonával a raději bude zneužívat štědrého sociálního systému, který je k dispozici. V době kdy se většina firem vyrovnává s ekonomickými problémy, tak pro mnohé je zaměstnávání cizinců za nižší mzdu prakticky jediným východiskem jak zůstat konkurenceschopnými.

Další pohled, který pozitivně vnímám je, že spolu s cizinci do České republiky přichází i jiné kultury a zvyky, které nás do budoucna mohou obohatit jako národ a získat tak větší rozhled. Myslím si, že se situace v České republice postupně zlepšuje díky mladší generaci. Ta k cizincům přistupuje daleko přirozeněji a s větším otevřeným srdcem. Především studenti na základních, středních, ale i vysokých školách přistupují k cizincům jako k člověku. Vnímají ho jako člověka, který má stejné dobré nebo špatné vlastnosti jako oni, i když má jinou barvu, zvyklosti nebo jiný národní jazyk. Domnívám se, že Českému národu by větší míra tolerantnosti, kterou nám právě cizinci mohou přinést, neuškodila. Záleží však na každém z nás, jestli si od jednotlivých národů, kteří tu dnes žijí, vezmeme to dobré, co nás obohatí. Například pracovní nasazení většiny vietnamské komunity může být pro nás příkladem, který by hodně lidem v našem národu prospěl. Právě Vietnamci se v České republice řadí mezi nejpracovitější cizince. Mám pocit, že tráví všechn svůj čas jen v práci. Jsou od pondělí do pátku a i přes víkendy v pracovním nasazení. Jejich děti chodí za nimi do práce a i víkendy tráví společně celá rodina v obchodech. Pracují od rána do večera, aby mohli finančně podporovat své děti na studiích, protože hlavně vzdělání jejich dětí, je u nich na prvním místě. Vietnamci jsou velice slušní a pracovití, tak proč Čechům vadí? Proč jejich lidský potenciál, pracovitost, slušnost a vzdělání nevyužijeme k rozvoji České republiky?! Dalším příkladem pro nás mohou být Japonci, kteří svoji slušností a disciplinovaností jdou příkladem celému světu a nám by zajisté větší míra disciplíny a slušnosti také neuškodila. Takřka od každé komunity cizinců lze převzít nějaké specifikum, které daný národ má a pokud budeme přejímat pozitivní věci, tak se ze země v srdci Evropy může stát multikulturní země s velkým srdcem. Více ras, kultur, zvyklostí vede k větší „barevnosti“ našeho státu. Tak pojďme a využijme toho.

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ

MONOGRAFIE

BUDILOVÁ, Lenka, HILT, Tomáš (a kol.), *Policista v multikulturním prostředí*. Praha: 2005. ISBN 80-903510-8.

ČIŽINSKÝ, P., *Fingovaná manželství a možnosti jejich potírání*, In: ČIŽINSKÝ, P., JELÍNKOVÁ, M.: *Připomínky k cizineckému zákonu*, Praha: Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, 2007.

Knihovna jako brána k integraci cizinců v EU, Multikulturní centrum Praha, o.s. 2006. ISBN 80-239-7826-8.

KLUGEROVÁ, J., PRÁZOVÁ, I., VACÍNOVÁ, T., *Jak vypracovat bakalářskou, diplomovou, rigorózní a disertační práci*. 3. vyd. Praha : 2010.

ISBN 978-80-7452-004-4.

Kpt. Bc. NĚMEC, Martin, *Periodická zpráva 2010, Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic*.

Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci, zneužití institutu sloučení rodiny k zajištění pobytového oprávnění na území České republiky 2009.

ELEKTRONICKÁ MÉDIA A WEBOVÉ STRÁNKY

www.mvcr.cz

www.czso.cz

www.migraceonline.cz

www.ddc.cz

www.cizinci.cz

ZÁKONNÉ NORMY, INTERNÍ PŘEDPISY

Informační brožura Ministerstva vnitra, pobyt na území České republiky, duben 2011.

Směrnice Rady Evropské unie 2003/109/ES o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícím rezidenty.

Zákon č. 325/1999 Sb., zákon o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1993 Sb., zákon o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Soňa Vondráčková

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Migrace cizinců za účelem sloučení rodiny

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 45

Celkový počet stran příloh:

Počet titulů české literatury a pramenů: 13

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů:

Počet internetových zdrojů: 5

Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Polreich